

Line Konstali er ikke et fossil. Hun har gjort karriere av å være ung mor.

Grasrotfeminist

PORTRETTET

**Av Anne Viken (tekst) og
Greg Rødland Buick (foto)**

Strikkeskjjerf, kardigan, en grønn, litt gjennomsiktig kort kjole, grønne støvler med brett, gul veske lappet sammen av juicekartonger fra en soppeldynge et eller annet sted så langt unna at navnet forsvarst med vindu.

Kvinnen på andre siden av bordet er Line Konstali (29), tobarnsmamma og grasrotfeminist, rykende fersk redaktør Norges Kvinnelag og Familielaborbunds blad «Kvinner og Familier» (tidligere Husmorforbundet) kronikør, gründer, forfatter av boka «Ikke bare mamma», skribent på mammanett.no. Hun vil ha New Energy og kaffe. Trenger hun den der New Energy-en, sånn egentlig?

Unge, spreke mødre, kjøp min bok,

rekklamerer hun på mammanett.nos Ung mamma-forum. Hun blogger om natta, står opp med sola og sparker ut linker på Facebook i samme tempo som andre puster. Line Konstali traff den store kjærligheten da hun var 18, giftet seg da hun var 20, fødte da hun var 23 og opplevde ikke den samme gleden fra alle deler av omgivelsene. Ikke alle var glade på hennes vegne.

Barn nå? Du er jo så ung! Hva med karrieren, utdannelsen, pensjonsopphengene, inntekten, gubben, selvrealiseringen, boligmarkedet, ekteskapet – du kommer til å bli skilt, du som gir deg så tidlig? Du vil gå på smell etter smell!

– Jeg møtte fordommer på jobb og i studiesammenheng. Selv om det stor flertallet støttet oss, var det noen i familien som bare ventet på skilsmissen. Risiko'en for å bli skilt er større når du gir deg tidlig, sier hun.

Men nei. Det bet ikke på Line Konstali. Eller litt. Da hun fikk unge nummer to var hun usikker på om dette var bra. Hun fikk kritikk fordi

hun var ung mamma. Dugde hun, spurte samfunnet. Etter å ha tenkt seg litt om, svarte Konstali ja.

– Å bli mamma er det mest fantastiske jeg har opplevd!

Nå har hun gjort karriere av erfaringene som ung mor. Hun har gått til

skede barnet» i Aftenposten høsten 2007 gikk hun i strupen på det hun mener er en avleggs feminism: «Til alle dere fossile, navlebeskuende statsfeminister: Moderne feminist er føder barn.» Ingressen var sånn: «Jeg ble mor som 23-åring. Jeg har opplevd en forventning fra samfunnet om at

det er noe jeg ikke skal trives med. At jeg er 'ferdig med livet'.» Denne siste setningen oppsummerer mye av bakgrunnen for Konstalis engasjement.

Stedet er Søylehuset, en særdeles sunnfjordsaktig kafé, opppå Ekeberg i Oslo, langt inne i skogen bak en svær idrettshall. Utensfor kaféinduet leies flokker av smellefeite fjordhestar forbi med jevne mellomrom. Stablet på et bord rett over veien ligger en haug geiter og kikker på en påfugl som bedriver intensiv snøspising. Pur idyll. Hadde det ikke vært for alle ungene som er

«Har retten til selv-bestemt abort bidratt til å definere svangerskapet som et problem?»

frontalangrep på holdingen som sier at kvinne skal vente, vente og etter vente med å få unger, og sablet ned påstandene om at unger er et problem for kvinner. I kronikken «Det uøn-

«Det er ikke noe større problem å kombinere barn med studier enn barn med jobb»

L I N E K O N S T A L I

over alt. Journalisten får brått en følelse av at eggstokkene sitter mellom ørene. Konstali snakker om at det er et helvete å føde, og eggstokkene går tilbake på plass.

Det er tross alt unger som ødelegger livene våre, knuser kvinnens karrierer, tar fra oss nattesøvn og pensjonspoeng, som ammepolitiet tvinger deg til å slepe rundt på til du får hengepupper og mister oppryksmuligheter på jobb. Som du må ta permisjon for å være hjemme med, som gjør at du ikke lengre er like pen i Victorias Secret-trusene dine og plutselig finner deg selv i klemma mellom trikketabeller, barnehagens åpningstider, overtid og en gubbe som tar på barnas strømpebukser bak fram.

Livet var bedre før, var det ikke, spør de Line Konstali og andre unge mødre, og hun svarer nei.

– Hele debatten rundt likestilling bygger på at det er et problem at kvinner får barn, sier hun.

Du kommer seinere inn på boligmarkedet, du taper pensjonspoeng om du er hjemme, du skal ikke føde før du har fått deg hus, bil, gubbe, fast jobb, inntekt og har råd til rådyrtabytøy, sier de og never pekesfingeren.

De samme spørsmålene møter andre unge mødre, mange av dem bare tenåringer, som brått står med to blå streker lysende fra en positiv graviditetstest. Klikker en seg inn på Ung mamma på mannanett.no finner en noen av de unge mødrerne som ellers er redusert til underholdning på tv: umodne tenåringer som fester, trenger barnevakt døgnet rundt og som ikke har fått leve ut ungdomstiden.

På Ung mamma-forumet er temaene ganske annerledes: *16 and pregnant*, ung og gravid, Babytreff i Sarpsborg, hvordan får dere økonomien til å gå rundt (jente 16), ung-og-redd, unge mødre fra Østfold?, hvordan er det å bli mor som 19/20 åring? Disse kvinnene møtes på nett.

Alder: 29

Sivil status: Gift, to barn.

Bakgrunn: Skribent, redaktør og forfatter av boken «Ikke bare mamma».

Aktuell med: Ny redaktør i Norges Kvinnel- og Familieloftverbuds medlemsblad Kvinner og Familie.

Her utveksler de erfaringer, deler sorger og glede og ikke minst: bygger nettverk. Å være ung mor i møte med damer på langt over tredve, er ikke alltid like kult.

– I Norge er det utenfor normen å være ung mamma. Det finnes ingen litteratur om unge mødre og unge gravide, sier Konstali.

Derfor ga hun i høst selv ut bok om temataet. «Ikke bare mamma» er full av møter med unge mødre i Norge. Konstali har møtt tenåringer og kvinner tidlig i tjueårene, single og samboere med planlagte unger og uhell. Kvinner som har møtt mye motgang fordi de valgte å beholde barnet – både fra nærmeste familie og

fra det offentlige. Årsak: de er unge. Enkelte mister også mange venner under graviditeten. Boka er på mange måter sjokkerende lesning om møter med fordommer i helsevesenet, venner som snur en ryggen, kjæresten som dumper deg og familie som presser på for abort.

«Jeg merker også til tider presset når jeg møter de eldre mødrerne i barnehagen. Hvis det er noe galt med sonen min er jeg redd for å bli stemplet som dårlig mor, bare fordi jeg er ung», sier en av kvinnene i boka. Prestasjonskravene er høyere når du er ung, forteller jentene.

– En har fokus på alt det slitsomme og vanskelige med å være gravid. En av kvinnene jeg møtte var gravid i syvende måned, og hadde ikke fått et eneste positivt ord fra den dagen hun ble gravid. Hun skjønte ikke verken hvordan hun skulle klare å bli mor eller få gjort ferdig utdannelsen sin. Denne kvinnen var 21 år.

Fortsættes på neste side

Fortsettelse fra
fortrige side

– Det er ganske kynisk?
– Om en ser bakover i historien. Jeg leste en bok, «Mødre uten barn», skrevet om en jordmor på Mysen på 1930-tallet. Den gangen var det enorme konsekvenser for en enslig kvinne å få barn. Derfor ga de barna bort. En har glemt barna i kvinnekampen, moderne kvinnesakskvinner har vært optatt av å rakkne ned på moderskapet fordi et mentalt sett henger litt igjen: ung mor og alenemor er krisen! Å nei, gravid, tenker en. Fordi sånn var det før. Og så har vi fokus på at selvrealisering er viktig, men jeg tror ikke barn er et hinder for selvrealisering. Det er ikke noe større problem å kombinere barn med studier enn barn med jobb, men hver tid har sin norm. Vår tid har først studier, så barn.

– Vi blir oppdratt til å mene det som er riktig. Det er et demokratisk problem at kvinnesaksdebatten er så ensrettet. Hva er det man er så redd for? Alvorlig talt. Hvorfor er en så redd for de som er uenige? Femti prosent av befolkningen er kvinner. Hvorfor skal alle tenke likt? Skal en ha en reell debatt om likestilling, om debatten skal være interessant, må flere involvere seg.

Hun peker på Harald Elias Hjernevask.
– Kjønns politikk er styrende for vår hverdag, så om en bare skal basere seg på hva en elite mener. Noen kvinner ønsker å velge delferd og kontantstøtte, hva så? Så kan en selvfølgelig diskutere kontantstøtten. Av og til går den til destruktive familieforhold, men de aller fleste familier er fungerende. Kvinnesak handler så mye om økonomi og feministisk skal for enhver pris række ned på det å være mor, morsinstinktet?

I sin første lederskapsrolle som redaktør i

Kvinner og Familie, skriver hun at om man snakker om kvinnene som mor lett blir stemplet som antifeministisk, og at en mener at «kvinnen skal tilbake til kjøkkenbenken. Sterke, karriereorienterte kvinner spiller påmannens premisser og er synlige i mediene i det jeg ønsker å kalte en tabloidisering av begrepet feminisme». Hun mener Karen Helene Ulltveit-Moes utspråkk om å kutte fødselspermisjonen ned til åtte måneder, er direkte familiefiendlig. Konstalini mor måtte tilbake i jobb da Konstalni var tre måneder gammel. Det var et slitt.

– Vil vi tilbake til dårligere ordinanser enn de vi har i dag? spør Konstalni. Hun ønsker ikke kvinnene tilbake til kjøkkenbenken, hun er for likestilling og likelønn, og mener det må gå an å ha to tanker i hodet på samme tid: moderskapet må ikke bli sett på som et gigaproblem.

Utenfor vinduene på Søylekafeen syder det av unger, fuktige bobledresser, akebrett og sparkarbeukser, og med ett er tilværelsen som småbarnsmamma så tett på livet at bildet av vintersko, våte bobledress, våkenetter og lange koper på Rema der ungene henger så tungt i skjortet at du brått er fullstendig avkledd og står der i tangaen, er høyst levende. En kan lure på om det ikke ville være like greit å gi unge jenter et besøk på Ekeberg heller enn resept på gratis pililler. Eventuelt kan en gi dem boka «Bråk» av Marie Simonsen og Ingunn Yssen. På nabobordet sitter en liten hestejente og stinker fjordponni. Gjør hun moren sin ulykkelig, slik Simonsen og Yssen har gneldret om i mediene siste ukene?

Konstalni rister på hodet. Barn gjør ikke kvinner ulykkelige.

– Jeg blir helt matt. Går det ikke an å fokusere positivt på barn og graviditet? Er alt galt?

EGENMELDING

Siste kulturopplevelse: Utstillingen «Fra Martin Luther King til Barack Obama» ved Oslo Fredssenter.

Politisk enkeltaks: Unge gravide og unge mødre.

Tor på: At alle mennesker har et potensielle i seg, på Gud, på å utrydde krig, urettferdighet, miljøskader og fattigdom.

Forbilde: Astrid Lindgren og Marie Michelet. Kvinesakskvinner med et brennende engasjement for barn.

Leser daglig: Morgenbladet og Aftenposten. Boken jeg leser nå: Hvordan krenkede barn blir syke voksne.

Ditt lydspor: We are the world – USA for America.

Det verste du vet: Nedlætnhet, likegyldighet og lattergigjøring. At noen krenker andre mennesker.

Største misoppfatning av deg: At jeg har gjort mine valg fordi jeg ikke vet mitt eget beste og ikke har vurdert konsekvensene.

Senere på kvelden leser hun «Bråk». Neste morgen poster hun innlegget «Agurknytt fra kvinnedagen» i det nyopprettede nettforum Grasrotfeministene: «To middelaldrende karrierekvinner oppfordrer dagens kvinner til å ta til fornuft og realisere seg selv til eggstokkene ruster. Egentlig trenger du ikke å få barn i det hele tatt og du vil alle kalle deg en egoist. Lenge leve statsfeminismen og amming er kvinneundertrykkende. Dersom du ikke mener det samme som dem, er du en idiot. Leste boka deres på en kveld. Same shit, new wrapping! Velkommen tilbake neste år!».

Hun er opprørt på vegne av mange. I alle Konstalnis forum flyter det over av likesinnede. Det er en hel underskog der ute. Grasrotfeminister som de kaller seg.

– Glemt vi barna i kvinnekampen – og hvorfor har den ført til at det å bli mor som ung ses på som begrensende for kvinnene? En ung kvinne kan bli stemplet som en kvinne uten ambisjoner, eller en man synes synd på? Er det et ensidig fokus på å unngå uønskede graviditeter? spør hun og understrekker at hun ikke er motstander av abortloven.

– Preventjonsveileding og å motarbeide uønskede tenåringsgraviditeter er viktig, men har dette fokuset vært for ensidig. Glemmer en at en også må stille opp for de kvinnene som blir gravide i tenårene? Har retten til selvbestemt abort bidratt til å definere svangerhetskampen som et problem? Kanskje er dette grunnen til at mange tenåringsmødre ikke får støtte: de kunne jo ha hatt abort, skriver Konstalni i boka.

– De aller fleste vil være kritiske til at barn får barn når de er 17 år, og jeg ønsker ikke å oppfordre til tenåringsgraviditeter, men det går an å få vare på unge kvinner som blir gravide uten at dette dermed vil oppfattes som en oppfordring til å få barn som tenåringer. Jeg tror jenter på 17 klarer å ha to tanker i hodet på samme tid: preventjon og at det faktisk kan gå bra å beholde barnet dersom de blir gravide, sier hun.

– Men jeg har fått dette argumentet servert: hva om en jente på 18 år leses boka og deretter planlegger å få barn fordi hun ser at det kan gå bra å få barn som tenåringer? Dette er et dilemma. Hvordan skal en kommunisere til en 17-åring at det kan gå bra å få barn, uten å oppfordre til tenåringsgraviditeter? Dermed valgte jeg å la jentene selv fortelle om utfordringene de møtte og hvordan de løste dem. En unngår å glorifisere.

– Du går mot strømmen?

– Mitt valg er i utgangspunktet å gå mot strømmen ...

– Du er politisk ukorrekt så det girer etter, dersom jeg kan våge å bruke et sånt uttrykk uten å bli pisket. Hva mener du. Har vi kvinner unge mødre.

– Nei, vi har ikke det. Enten er du Anna Anka ellers er du Ingunn Yssen. Det er to ytterpunkter. Vi skal inn på guttas arena. Å være familiens økonomiske bærebjelke har værtmannens bakdel. Heller enn at vi kvinner på død og liv skal jobbe mye, kan mannen jobbe deltid eller mindre. Heller enn å jobbe mye for å tjene penger vi ikke trenger, glorifiser farsrollen og rakke ned på moderskapet ...

– Kvinnedebatten har blitt et makabert syn der det trampes på de svakeste. En ekskluderer så mange, snakker bare om status, karriere og strukturer. Dersom vi heller hadde valgt å se på moderskapet og farskapet som en ressurs, hadde vi fått et annet samfunn.

– Vårt samfunn trenger en kvalitetsrevolusjon, mener du?

– Vårt samfunn trenger en verdirevolusjon! Vi må ha fokus på varmere og mykere verdier.

– Hva med dine egne unger?

Ute rusler en ny pulje sterkt overvektige fjordhesteførbi.

– Når du er åtti år: tenker du da at du over om du kom to år seinere inn på boligmarkedet eller på om du ble to år seinere ferdig med studiene dine fordi du fikk barna? Jeg har aldri vært lykkeligere enn etter at jeg ble mor.

Det er fem minutter til barnehagen stenger. Sola skinner og klokken er ti på halv fem.

– Nå MÅÅÅ jeg springe, sier Konstalni smilende og rygger mens hun vinker. Og der var hun borte. En ung mor i full fart.

